

De mijn van Vedrin

VIVAQUA

Vedrin, een mijn vol water

In België is er nog slechts één mijn waar het gonst van industriële activiteit en uitgerend Vivaqua zorgt voor de exploitatie ervan. Het vangt er de zowat 30 000 m³ water op die er elke dag binnensijpelt. Al vijftig jaar dalen vier mijnwerkers elke morgen tot op 130 meter onder de grond om de galerijen te onderhouden.

Terugblik

1612 – in de buurt van het dorp Vedrin worden de eerste zink-, lood- en ijzergalerijen ontdekt. Oorspronkelijk geschiedt de exploitatie aan de oppervlakte, maar spoedig moet er worden gegraven. De aanwezigheid van een waterlaag maakt het opdelen van erts echter onmogelijk.

1697 – de mijn stroomt een eerste keer onder. De ontginning wordt tijdelijk onderbroken. In de hele 17e en 18e eeuw worden kosten noch moeite gespaard om de strijd met het binnenstromende water aan te gaan. Er worden twee afvoergalerijen uitgegraven. In die tijd worden op de site ultramoderne pompen en geavanceerde machines gebruikt, zoals de stoommachine of de carrou-

sel met dertien paarden, een soort verbeterde windas die gebruikt wordt om het erts naar boven te hijsen.

1879 – de mijn, die opnieuw onderloopt, wordt opgegeven.

1909 – Vivaqua koopt van de *Société Anonyme de Vedrin* de concessie van de mijn en niet de mijn zelf. Vivaqua mag het insijpelende water winnen, voor zover het de eventuele hervatting van de mijnactiviteiten niet in het gedrang brengt – de ingenieurs schatten dat er nog een miljoen ton erts op ontginning wacht. Vanaf 1910 stroomt per dag zo'n 18 000 m³ water naar het aquaduct dat Spontin met het reservoir van Bosvoorde verbindt.

1938 – de mijnactiviteit wordt in een ultieme poging terug opgestart, maar wordt even snel opnieuw stopgezet vanwege het binnenstromende water en de hoogoplopende kosten die daarmee gepaard gaan.

1946 – de exploitatie wordt definitief stopgezet.

1947 – Vivaqua mag onbeperkt beschikken over het

water in de ondergrondse installaties en begint de bouw van het win- en behandelingsstation. Een vijftigtal mijnwerkers van de *Société Anonyme des Mines de pyrite de Vedrin* (intussen Savena geworden) worden door het waterbedrijf aangeworven om drie nieuwe galerijen te graven, zo ver mogelijk verwijderd van de pyrietader. Vivaqua is hoofdaandeelhouder van Savena.

Ligging

Een belangrijke grondwaterlaag grenst aan de gangen van een pyrietmijn (ijzererts) die vanaf de 17e eeuw in de buurt van Vedrin, op 5 km ten noorden van Namen, wordt uitgegraven. Om de ontginning van die mijn mogelijk te maken, moest gedurende drie eeuwen strijd worden geleverd met het water afkomstig van de waterlaag van Vedrin. In 1946 moeten de mijnexploitanten uiteindelijk definitief het onderspit delven. Voortaan wordt de waterader ontgonnen.

V or het water wordt opgestuwd naar de collector Spontin-Mazy-Bosvoorde voorziet het eerst in de behoeften van de inwoners van de aangrenzende gemeenten en pas daarna in die van de hoofdstad.

Een behandelingsstation ter plaatse

Om het water dat in de mijn binnendringt drinkbaar te maken, werd een win- en behandelingsstation opgetrokken op een honderdtal meter van de mijninstallaties. Het water van de galerijen stroomt via vier verzamelputten en een onderaardse sluis, die de verbinding vormt tussen de mijn en het station, tot in een enorme zaal op 130 meter onder het station. In die zaal staan vier pompen die het water naar de installaties opstuwen, waar het drinkbaar wordt gemaakt. De mijn van Vedrin kan tussen 24 000 en 36 000 m³ water per dag produceren.

Het werk van de mijnwerkers

De kwaliteit en de beschikbaarheid van het water hangen af van het goede onderhoud van de mijn galerijen. De hoofdmoot van het werk van de mijnwerkers bestaat er dan ook in de galerijen en de schachten te onderhouden. De betonnen installaties die werden gebouwd om het

water op te vangen, worden aangetast door sulfaten, die vrijkomen bij contact van het erts met het water, en moeten daarom regelmatig worden onderhouden.

De onderhoudswerken worden hoofdzakelijk in de herfst en in de winter uitgevoerd. In de zomermaanden houden de mijnwerkers zich op in de natuur. Ze onderhouden dan het elf hectare grote mijnterrein.

Een constant toezicht

De mijn en haar installaties staan voortdurend onder toezicht. Met de snelheid waarmee het water de galerijen binnensijpelt, is het voldoende dat de pompen een kwartier worden stilgelegd om het waterpeil in de gangen tot een meter hoog te laten stijgen. Een dergelijke overstrooming zou een aanzienlijke massa ijzer meevoeren dat het water uit de mijn maandenlang ondrinkbaar zou maken. Bij een incident worden een reservepomp en een noodstroomaggregaat ingeschakeld.

Drie wingalerijen

Toen de ertsontginning nog op volle toeren draaide, werden er verschillende gangen uitgegraven rond de centrale mijnschacht. Vandaag blijven enkel de galerij van Pequet, ten noorden van de schacht, de galerij van Croisier in het noordoosten, en de zuidgalerij over: alle drie werden ze aangepast voor de winning van water. Samen zijn ze 3 500 meter lang. Men kan er rustig in rondwandelen zonder natte voeten te krijgen, dankzij de betonnen greppels die zijn aangebracht om het water op te vangen. De hele site wordt op natuurlijke wijze verlucht dankzij drie putten die in de openlucht uitmonden. Die putten zijn gegraven op het eind van de drie galerijen, maar een extra mechanische ventilatie wordt ingeschakeld als er mijnwerkers aan het werk zijn.

Foto AIP

De site met de twee schachtbokken gezien vanuit de lucht

De toegang tot de mijnschacht

De compressoren

Het binnenstromende water (dit water wordt behandeld in het station)

VIVAQUA

Keizerinlaan 17-19
1000 Brussel
Tel.: 02 518 81 11 - Fax: 02 518 83 06 - www.vivaqua.be
ISO 9001 - Water voor het leven